

DE HAAGSE TIJDEN

Griezelen in
Den Haag

Pag. 5

Vervoer van deur
tot deur

Pag. 7-10

Het kantoor-
verleden

Pag. 12-13

Markante
schepenschilder
Willem Jans Dijk

Pag. 15

De Haagse krant van alle tijden

Feest in de duinen

Voor mij ligt een foto van een echtpaar dat hun vijftigjarig huwelijksfeest viert. De foto is meer dan honderd jaar geleden genomen. Toch is de afbeelding scherp. We zien het gouden echtpaar te midden van familieleden, kinderen en hun partners. Wat deze foto belangrijk maakt, is dat niet alleen precies bekend is wanneer zij is genomen, namelijk 1 mei 1911, maar ook waar zij is genomen, namelijk voor de boerderij 'Daal en Berg'. We weten dit want het zijn Johannes Jacobus Wilhelmus Pex en Susanna Hendrika van der Hoeven. Zij trouwden op 1 mei 1861 en gingen op 'Daal en Berg' wonen. De naam van boer Pex zou hierdoor voor altijd aan dit gebied worden verbonden.

Boerderij Daal en Berg

Boerderij Daal en Berg was een boerderij die lag in een duinvallei vlakbij de Haagse beek. Tot 1923 was dit Loosduins grondgebied. Er lagen daar nog twee boerderijen, Berg en Dal en De Wildhoeve. De familie Pex woonde van oudsher op Daal en Berg en leefde van landbouw en veeteelt. De boerderij, waarvan we een deel op de achtergrond zien, is niet de oorspronkelijke hoeve. In mei 1903 tijdens een heftige onweersbui sloeg, door de schoorsteen, de bliksem in om in de vorm van een vuurbal door

het benedenhuis naar de stal te razen; onderweg alles in brand stekende. In een oogwenk stond de boerderij in lichterlaaie.

De rook werd in Den Haag waargenomen en de brandweer werd gealarmeerd. Deze ging met de stoomspuit op weg... om niet verder te komen dan de Beeklaan. Daar begon een zandweg en hierop kon, zelfs met behulp van extra paarden, de stoomspuit niet vooruitkomen. Onverrichter zaken keerde men terug naar de brandweerkazerne. De Loosduinse brandweer lukte

Bosjes van Pex anno nu. Bistro Berg en Dal. Zo zou boerderij Daal en Berg er wellicht ook hebben bijgelegen als het nog zou bestaan.
Foto: Harry van Reeken, collectie HGA

het wel de plaats des onheils te bereiken. Maar trof een rokende puinhoop aan en kon alleen maar nablussen.

De gehele boerderij was door de brand vernield. Gelukkig was de hoeve tegen brand verzekerd en kon herbouwd worden. Maar het nieuwe Daal en Berg zal men tegenwoordig tevergeefs zoeken. Want veertig jaar later - tijdens de Tweede Wereldoorlog - is de boerderij definitief afgebroken voor de aanleg van de Atlantikwall. Tegenwoordig liggen er op die plek sportvelden.

Feest in de duinen

Rond 1900 was dit gebied in de duinen een geliefde plek voor manifestaties en feestelijke bijeenkomsten van Haagse verenigingen. Zo vierde de Christelijke Kinder-Oranjabond hier rond 1910 haar jaarfeesten ter gelegenheid van de verjaardagen van de koninginnen (koningin

Wilhelmina en koningin Emma). Vanaf de Veenkade vertrok, onder het zingen van vaderlandse liederen, een met oranje versierde stoet van 400 kinderen naar de Zwarteweg. Daar stonden vier trams met aanhangwagens gereed om ze naar de remise aan de Laan van Meerdervoort te brengen. Vandaar volgde een wandeling van ruim een kwartier naar het feestterrein. Hier werden verschillende spelen georganiseerd, was er een poppenkastvoorstelling en werden versnaperingen uitgedeeld. Moe maar voldaan keerden de kinderen 's avonds met extra trams huiswaarts. Ongetwijfeld ging het er rustiger aan toe tijdens de jaarlijkse picknick van de Algemene Nederlandsche Geheelonthouders Bond.

Jeugd, geheelonthouders of wandelaars; iedereen die eind negentiende eeuw - vanuit Den Haag - dit duingebied bereikte,

kwam als eerste boerderij Daal en Berg tegen. En iedereen kende ook de bewoner, boer Pex, en zo raakte dit duingebied beter bekend als de Bosjes van Pex. Op zijn Haags uitgesproken 'Bosjes van Pek'.

De familie Pex

De naam Pex is al een paar keer gevallen. Het is een opvallende naam die vooral voorkomt in Limburg en in de omgeving van Den Haag. De familie Pex stamt voor zover ik kan nagaan uit Vlaanderen. In 1671 trouwt te Geel in Belgisch Luxemburg Gerardus Pex met Helena Teggers. Ze krijgen twee kinderen. In de loop van de achttiende eeuw vestigen hun nakomelingen zich in Limburg en rond 1800 verhuizen er Pexen naar Rotterdam en Amsterdam. Maar ook in Loosduinen komen we de naam Pex tegen.

Vervolg op pagina 2

De viering van het 50-jarig huwelijksfeest van het echtpaar Pex, 1 mei 1911

Kom jij weleens in
je wijkcentrum?

We doen meer
dan je denkt!

wijkz

voor elkaar

wijkz.nl

C-Tapijt

Alle bekende merken
tapijt, laminaat, PVC,
trapbekleding, lamellen
en marmoleum.

070 3655748

Altijd de goedkoopste, de specialist in stoffering!
Loosduinseweg 673 • Tel. 070 - 3655748

Samen aan alles gedacht!

UITVAARTVERZORGING

J. Henning

070 345 48 10

Dag en nacht bereikbaar
Bautersemstraat 1, Den Haag
www.henning-uitvaart.nl

BRIEVENBUS

De gratis rubriek 'Brievenbus' is een zeer populaire!
Hulp nodig of wilt u een reactie plaatsen?
Mail naar redactie@dehaagsetijden.nl

Rouwadvertentie

Prof. Dr. Pieter Lieftinck

Even een berichtje uit Amerika. In De Haagse Tijden van 19 september schreef Carl Doeke Eisma een verhaal over Prof. Dr. Pieter Lieftinck. Toen hij Executive Director werd bij het Internationale Monetair Fonds (IMF) in Washington DC, was ik een van de 'secretaresses' en werkte o.a. voor hem. Ik heb veel van zijn geschreven teksten uitgedraaid die later een boek werden. Ook kwam hij vaak aan huis om 'ergens gezellig te zijn', zei hij dan. Ik heb prettige herinneringen aan hem en bezocht hem vaak in Wassenaar toen ik op home leave was.
Anneke Pleijsier
anneke1937@gmail.com

100 jaar 'Oefening Baart Kunst'

Op 7 juli 1923 werd de 's-Gravenhaagsche Politie Jeugd Mandolinevereniging 'Oefening Baart Kunst' opgericht. Er werd gestart met 56 kinderen tussen de 9 en 12 jaar, van wie de

vader een dienstverband moest hebben bij de Haagse Gemeente-politie. De ouders die hun kinderen kwamen brengen en/of ophalen vonden de muziek zo leuk klinken dat verschillende van hen ook wilde leren mandoline, mandola of gitaar spelen. Zo ontstond ook het 'grotten' orkest. Zo'n 10 keer per jaar worden concerten uitgevoerd in verzorgings- en verpleegtehuizen in Den Haag en omstreken. De vereniging is nog altijd jong van

het doek is gevallen
voor onze lieve

Theo

Theodorus Cornelis Johannes Westerduin

* 6-12-1954

△ 9-10-2023

Désirée, Pim, Sander, Milou, Dion, Puck & Sepp

hart, de spelers enthousiast om hun passie uit te mogen oefenen en de concerten worden goed bezocht. Een 100-jarige verdient een feestje, zeker als u weet dat we laatste mandoline- en gitaarvereniging van Den Haag zijn! Graag vieren we dit samen met u in de vorm van een jubileumconcert. Om het concert wat afwisseling te geven, hebben wij het Haagse koor VocAnimo gevraagd samen te werken, zo krijgt het concert een wisselend karakter en worden de stemmen prachtig begeleid door ons sterke mandoline- en gitaarorkest. In de pauze krijgt u koffie/thee met een petit four, na afloop is een jubileum receptie met een drankje en een hapje. Het jubileumconcert vindt plaats op zondag 12 november, 14.00u in de Emmauskkerk (Leyweg 930).

Victor R. Meijer • vr.meijer@hotmail.com

Ode aan Kees van Kooten

82 JAAR EN NOG LANG NIET KLAAR!
welke woorden kan ik voor hem schrijven,
en dan ook nog een beetje in het gareel blijven?
letters in woorden vormen de schakel
voor een woord gestoord Haags orakel
een letterfreak van het eerste uur
in elk van zijn woorden brandt er een wellustig vuur

maar vuur heeft geen mening
het brandt of gaat uit
vuur laat haar sporen na
en trekt dan een heel lange snuit
snoert de mond van valse criteria
en dat doet Kees van Kooten met zijn pen
soms bohemien, soms dedain,
soms mondain en dan weer hautain
maar altijd zijn zijn woorden quatre-mains
mooier dan de mooiste mannequin...

met gemak op de catwalk in een boek of aan de muur
soms wel 10 in een uur
pleurt hij zijn boeken door een brievenbus
en geeft dan daarna de wereld een kus
Kees van Kooten is de schilder van zijn dagboek
elke dag heeft hij geverfd
maar hij schildert het met woorden
omdat een woord toch nooit bederft

Kaarten zijn te reserveren via
via 0623867050 of per mail
info@obk-den Haag.nl. Iedere
maandagavond wordt er nog
gerepeteerd door het orkest.

Heeft u interesse om bij ons aan
te sluiten? We repeteren in het
wijkcentrum Vrederust aan de
Melis Stokelaan te Den Haag.
U bent van harte welkom!

Vervolg voorpagina

Vermoedelijk zijn ze hier gaan wonen omdat dit dorp overwegend katholiek was en door hun Belgische afkomst waren zij katholiek.

Het geslacht Pex hield zich in Loosduinen vooral bezig met landbouw en veeteelt. Daar wordt op 5 augustus 1831 Johannes Pex geboren. Johannes wordt veeboer. Hij heeft dertig koeien. Hun melk wordt uitgevent in Den Haag. Op 1 mei 1861 trouwt hij met Susanna Henderica van der Hoeven; een

Feest in de duinen

tuinders dochter. Het echtpaar krijgt elf kinderen, waarvan er drie op jeugdige leeftijd overlijden. De laatste jaren van hun leven wonen ze in bij een van hun zoons, die aan de Loosduinse Haagweg 751 een café annex fietsenwerkplaats runt.

Johannes en Susanna bereiken een hoge leeftijd. Susanna overlijdt op 8 december 1921 op 83-jarige leeftijd en Johannes overlijdt, 91 jaar oud, op 15 december 1922. Een voor die tijd respectabele leeftijd.

Geboren in de tijd van postkoets en trekschuit maakte Johannes de opkomst mee van trein, auto en radio! En als tachtigjarige mocht Johannes het nog beleven dat in juli 1911 een Blériot-vliegmachine een noodlanding maakt op een van zijn hooilanden aan de Moerweg.

De naam Pex komen we nog steeds tegen in Den Haag. De kinderen en (achter)kleinkinderen bleven in Den Haag en omgeving wonen. Ze werden melkventer, caféhouder,

Het Pex familiewapen

onderwijzer of priester. Zoals pastoor Ben Pex die in 2006 werd benoemd tot pastoor van de Heilige Familiekerk aan de Kamperfoeliestraat. Bij zijn intrede schreef hij in het kerkblad: "Ik vind het leuk pastoor te zijn

in een parochie waar mijn opa heeft gewoond en gewerkt in wat nu heet de bosjes van Pex". Vermeldenswaard is tot slot de carrière van hun kleindochter Willie Pex die in de jaren dertig bij Vroom & Dreesmann van verkoopster opklom tot eerste vrouwelijke afdelingschef.

Bij het schrijven van dit artikel heb ik veel medewerking ontvangen van de achterkleinkinderen van boer Pex, waarvoor mijn dank.

Kees de Raadt
raadtvanleeuwen@ziggo.nl

Uitgeverij De Haagse Tijden
Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag

Ook te volgen via Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.

Uitgave:

Uw krant is elke twee weken in een oplage van tenminste 65.000 exemplaren gratis af te halen op circa 360 distributiepunten in Den Haag, Zoetermeer, Westland, Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar.

Redactie:

De artikelen, verhalen en foto's in onze krant worden aangeleverd door onze lezers. De ingezonden artikelen zullen ook gebruikt worden op de website en onze sociale media kanalen.

Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. Voor de vaste columnisten geldt een andere regeling. U kunt uw verhaal insturen naar: redactie@dehaagsetijden.nl

Abonnementen

Voor € 75,00 per jaar kunt u de krant in Nederland thuis ontvangen per post. Buiten Nederland ontvangt u de krant voor € 95,00 per jaar. Een abonnement vraagt u aan via www.dehaagsetijden.nl/ abonnement of via de klantenservice. Alle uitgaves van De Haagse Tijden kunt u terug vinden op de website www.dehaagsetijden.nl/archief

Adverteren

Wilt u ook adverteren in De Haagse Tijden? Vraag naar de mogelijkheden bij Daphne Brückel en bel 070-3607676 of mail naar info@dehaagsetijden.nl

Hoofdredacteur

Sanne Groeneboer
redactie@dehaagsetijden.nl

Vaste auteurs

John Vroom
Milja de Zwart
Marcello & Els
Robert Mindé

Distributie

Hubbel Den Haag

Fotografie

De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever.

Vormgeving

Brückel Reclame BV

Lezersservice

De lezersservice is te bereiken van maandag t/m vrijdag van 10 - 12 uur op: 070 - 345 76 97

Onderzoeker bij de Nationale ombudsman

Zweden heeft al sinds 1809 een ombudsman. Bij die persoon kunnen burgers een klacht over de overheid indienen. Als de ombudsman vindt dat de klager gelijk heeft, dan moet de overheid de reden voor de klacht wegnemen. Na de oorlog is ook voor de overheid in Nederland steeds meer te doen, waardoor misverstanden en wrijvingen tussen burger en overheid toenemen.

Vanuit de PvdA en VVD komt het voorstel voor het instellen van een ombudsman die als gezaghebbende bemiddelaar optreedt. Het voorstel wordt breed gesteund. Nederland krijgt een 'Nationale ombudsman' die klachten over de ministeries en de politie gaat onderzoeken en beoordelen. In september 1981 benoemt de Tweede Kamer dr. Jacob Rang tot Nationale ombudsman. Rang heeft een indrukwekkende staat van dienst en steekt, naar verluid, met kop en schouders uit boven andere sollicitanten voor de functie. Hij krijgt gelijk een behoorlijk budget om medewerkers aan te stellen. Het bureau van de ombudsman wordt gevestigd aan de Prinsegracht 63/65. Het pand is eerder onder meer een ziekenhuis en arbeidsbureau.

Direct na zijn benoeming zegt de ombudsman dat dan al klachten kunnen worden ingediend. Echter, hij begint officieel pas op 1 januari 1982 en medewerkers zijn nog niet aangesteld. Al gauw ontstaat een flinke werkachterstand. Een handicap als je zelf klachten over het uitblijven van beslissingen moet beoordelen...

In juli 1983 word ik onderzoekmedewerker van de ombudsman. De medewerkers vormen tezamen een overwegend jong en enthousiast team. Uitgangspunten bij de klachtbehandeling zijn het consequent toepassen van hoor en wederhoor, de feiten volledig en voortvarend vaststellen, een redelijke en billijke beoordeling en aangeven hoe het beter kan. De werkachterstand is echter gegroeid. Sommige klachten - bij de ombudsman verzoeken genoemd - wachten al een half jaar op behandeling. Ik ervaar dat de ombudsman zelf een belemmering is voor een vlotte afhandeling. Wat ingewikkelder zaken wachten lang op zijn (eind)oordeel. Hij is besluiteloos bij de uitbouw van de organisatie. Kritische,

'Ik ben de N.O.'. Cartoon door Margriet Westervander

maar goedwillende medewerkers wekken zijn wantrouwen. Hij omgeeft zich met enkele vertrouwelingen waardoor een tweedeling ontstaat tussen de medewerkers.

Het bureau van de ombudsman ontvangt dagelijks een breed palet aan verzoeken (klachten). Bijvoorbeeld over de trage start van de nieuwe dienst Ziektekostenvoorziening Overheidspersoneel. Kenmerkend voor veel nieuwe overheidsprojecten: vertraging, onvoorziene kostenstijging, computerproblemen. Zo nu en dan komt een indiener van een verzoek persoonlijk langs. Zoals een oorlogsinvalidie die een uitkering heeft aangevraagd en te lang moet wachten op een beslissing. Het verzoek is gegrond en hij ontvangt van de uitkeringsinstantie alsnog een miljoen gulden!

Een ander verzoek gaat over het gebruik van een zitbank die de belastingdienst in beslag heeft genomen wegens een belastingschuld. De eigenaar ervan schrijft dat hij, bij een bezoek aan het belastingkantoor, heeft gezien dat lunchende personen op de bank zitten. Als onderzoekers gaan we

Foto van mijzelf in de tijd dat ik werkte als onderzoekmedewerker, 1983-1984

Prinsegracht 63. Foto: Paul Lunenburg, Dienst Stedelijke Ontwikkeling, collectie HGA

buurt of menselijke sporen,

zoals etensresten. Het verzoek is ongegrond, maar de ombudsman raadt de belastingdienst wel aan om de kamer waarin de bank staat op slot te doen.

Elk ministerie heeft een contactpersoon met wie een onderzoekmedewerker probleemloos en vlot verbinding kan maken. Door deze korte lijnen worden veel verzoeken snel opgelost. De contactpersoon voor belastingzaken werkt eraan mee dat de belastingdienst (toen!) geleidelijk klantvriendelijker en sociaal wordt. De belastingdienst maakt bijvoorbeeld de interne regels voor kwijtschelding openbaar, zodat belanghebbenden daar gemakkelijker een beroep op kunnen doen.

Persconferentie door de Nationale Ombudsman, prof. dr. J.F. Rang, in Nieuwspoor, 6 april 1982. Fotocollectie: Anefo, Wikimedia Commons

Soms bestaat bij een overheidsinstantie een onwenselijke situatie zonder dat interne signalen daarover worden opgepakt. Als die situatie klachten veroorzaakt, zorgt het ombudsonderzoek vaak wél voor de gewenste verbetering. Zo gaat een politiefunctionaris die binnen het korps al lang omstreden is met vervroegd pensioen, na een gegronde klacht. Al met al hebben we succes en het aantal verzoeken neemt toe. Er zijn meer medewerkers nodig en het kantoor aan de Prinsegracht wordt te klein. Doordat het ministerie van Onderwijs een nieuw gebouw in Zoetermeer heeft betrokken, is er ruimte vrijgekomen in een kantoorflat aan het Stadhoudersplantsoen. In 1985 verhuizen we daar naartoe.

Ondertussen verbetert de sfeer tussen ombudsman en medewerkers niet. Extern heeft hij ook een ongelukkige manier van optreden. Sommige medewerkers, onder wie ikzelf, vinden het op een gegeven moment nodig om Tweede Kamerleden te informeren over de werksituatie. In 1986 rapporteert de Algemene Rekenkamer kritisch over onder meer de organisatie van het bureau van de ombudsman. Kort daarna stapt Rang op wegens gezondheidsredenen. Mr. drs. Marten Oosting is zijn opvolger. Een grote verbetering, de werkachterstand lopen we snel in en de zwaardere zaken handelen we eerder af. 'De Nationale ombudsman' wordt een vertrouwenwekkende instantie.

Koert Vrijhof
koertvrijhof@hotmail.com

Dag van de Mantelzorg

Kom ook naar de
INFORMATIEMARKT
10 november 11.00 - 16.00 uur
Amare (Spuiplein)
Toegang is gratis

Kijk hier voor alle activiteiten,
bijeenkomsten en workshops

denhaag.nl/dagvandemantelzorg

Den Haag Mantelzorg

Den Haag

Technologie
voor thuis

P.H. Frauenfelder

- loodgieters
- installatie
- daktechniek
- 24h service

www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Den Haag

Oude Haagweg 617
2552 GK Den Haag

T 070 - 325 44 40
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Rotterdam

Graafstroomstraat 35b
3044 AN Rotterdam

T 010 - 850 12 00
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Service

Sanitair

Verwarming

Woning aanpassing

Dak

Seniorenhelp Nederland
Meer dan alleen verhuizen...

Vrijblijvende offerte?
BEL: 070 - 306 16 96

Senioren-verhuizing
Volledig verzorgd!

Woning-ontruiming
Huur- en koopwoning

Schilder-en kluswerk
Stofferen en behangen

Spoed-oplevering
Binnen 7 dagen leeg

de beste in VERHUZEN EN ONTRUIMEN
Seniorenhelp Nederland

www.seniorenhelp.com

novodent Behandeling aan huis

Een team van prothesespecialisten

Wij komen **gratis** bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

• Voor het maken van nieuwe kunstgebitten
• Pasvormcorrecties en reparaties
• **Gratis** behandeling aan huis
• 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
• Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

Enrico, Martijn, Jasper en John Jellema

Tel: 070-3555790
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort recht t.o. halte tram 3 en 12)

www.novodent.nl

De mooiste kerstreizen
Gewoon perfect geregeld.

Kerst in Drenthe
5-daagse busreis
reiscode: kdzla01
vanaf p.p. € 629

Kerst in historisch Heidelberg
5-daagse busreis
reiscode: kdhd01
vanaf p.p. € 659

Kerst in Trier aan de Moezel
5-daagse busreis
reiscode: kdtri01
vanaf p.p. € 669

Kerst in Sevilla
6-daagse vliegreis
reiscode: kvsev03
vanaf p.p. € 799

Kerst in Hanzestad Lübeck
8-daagse busreis
reiscode: kdlob02
vanaf p.p. € 839

Kerst en Oud & Nieuw in Rome en Noord-Italië
13-daagse busreis
reiscode: kdit301
vanaf p.p. € 1649

www.dejongintra.nl/kerstreizen
Bel 0180 - 457 803
of ga naar uw ANVR-Reisbureau

Reissom o.b.v. 2 personen en excl. € 37,50 reserveringskosten, Calamiteitenfonds en SGR-bijdrage.

de Jong Intra vakanties

Griezelen in Den Haag

De geschiedenis van Halloween begon vele eeuwen geleden bij de Kelten in Ierland en Engeland. Zij geloofden dat op ouderejaarsavond, die op 31 oktober viel, de zielen van overledenen een bezoek brachten aan hun naasten. De uitgeholde pompoen met een lichtje erin was voor de Kelten het symbool van een dolende geest. Later werd op die dag Allerheiligen-avond (in het Engels All Hallows Eve) gevierd waarop katholieken zich klaarmaakten voor de dodenherdenkingsdagen Allerheiligen en Allerzielen op 1 en 2 november. Uiteindelijk werd Allerheiligen-avond als kerkelijk feest afgeschaft maar bleven de gelovigen het als Halloween vieren. Anno 2023 is het vooral een griezelig feest waarop kinderen zich verkleden als monster, heks of skelet en in het donker langs huiveringwekkende versierde huizen gaan voor iets lekkers.

Dat het in Den Haag ook echt kan spoken, bewijzen de vele mysterieuze verhalen die onze stad rijk is. In de zeventiende eeuw zag de grootmoeder van de Haagse schrijver Abraham van der Meer een doodkist langzaam door de Spuistraat zweven en door een open venster in een huis verdwijnen. Ruim een maand later waren alle bewoners aan de pest overleden. In 1871 werd een bovenhuis in de Van Hogendorpstraat, dat pas bewoond werd door een kapitein en zijn familie, een aantal keer getroffen door een regen van stenen. De projectielen kwamen op klaarlichte dag tussen twee en vier uur uit de richting van een verderop gelegen hofje. De stenen vlogen door de ruiten en veroorzaakten binnen schade aan spiegels en meubels. In eerste instantie werd gedacht aan vandalisme. De ingeschakelde politie verrichtte in en om het huis onderzoek. De straat werd in het middaguur door agenten afgezet en op de daken werden wachtposten geplaatst die op het bewuste tijdstip de stenen langs hun oren hoorden suizen. Een verklaring werd niet gevonden. De kapitein besloot niet langer af te wachten. Hij vertrok diezelfde dag nog met zijn gezin. Of het mysterie meeverhuisde, vertelt het verhaal niet. De stenenregen hield op en de rust keerde weer terug in de Van Hogendorpstraat. In 1918 werd

een ingenieur in zijn woning aan het Oranjeplein lastiggevalen door spookachtige taferelen. De slaapkamerdeur werd door onzichtbare handen geopend en gesloten. De lichten gingen aan en uit. In kasten werd geklopt. Op de treden van de trap klonken voetstappen. Een aantal keer werd hij zelfs aan zijn haar getrokken. De nuchtere ingenieur liet zich geen schrik aanjagen. Hij nam de geest op de koop toe.

In 1941 spookte het in de Engelenburgstraat. Op nummer 154 werden al twee jaar lang op het middernachtelijk uur holle slagen gehoord. De politie werd er uiteindelijk bij gehaald omdat de bewoners, die dachten dat ze niet geloofd zouden worden, langzamerhand de wanhoop nabij waren. Er werd onderzoek

“De bewoners op nummer 47 werden wekenlang opgeschrikt door hevig en hardnekkig geklop.”

gedaan in diverse richtingen. Het huis werd binnenstebuiten gekeerd. Zonder resultaat. Opvallend was wel dat als agenten de wacht hielden de klopgeest niets van zich liet horen. In 1950 deed een scharenslijper die op het woonwagenkamp aan de Lozerlaan woonde, aangifte van een zwartgekleed spook die gedurende twee weken 's nachts

Interieur en personeel van Bokstijn feestartikelen in de Weimarstraat. Foto: Willem Vermeij, Dienst Stedelijke Ontwikkeling, collectie HGA

op het terrein ronddoolde en aan zijn deur rammelde. De politie besloot dezelfde dag nog om met een aantal agenten de wacht te houden. Het zwarte spook kwam niet opdagen en liet zich verder ook niet meer zien of horen. Het voorval ging de boeken in als een kwalijke grap door een van de andere kampbewoners.

Een jaar later was de Paets van Troostwijkstraat het toneel van duistere praktijken. Op nummer 47 werden de bewoners wekenlang opgeschrikt door hevig en hardnekkig geklop. De oorzaak werd gezocht in de slechte staat van de woning. Ook werd er rekening gehouden met de fratsen van een grappenmaker. De politie hield de wacht maar de klopgeest liet niets meer van zich horen. Een echte verklaring werd niet gevonden. In de jaren zestig zag het huispersoneel van minister Luns in de tuin van diens ambtswoning aan het Plein 1813 jarenlang een zwevende gedaante. Tegen het eind van de Tweede Wereldoorlog had een lid van de staf van de Duitse rijkscommissaris Seys-Inquart zich in de gaarde met zijn vrouw van het leven beroofd. De verschijning zou de rusteloze geest van de echtgenote zijn.

Engelenburgstraat, waar in 1941 op nr 154 op het middernachtelijk uur holle slagen klonken. Foto: JosPe, collectie HGA

Het bekendste Haagse spook is Catharine de Chasseur die in 1641 voor valsmunterij veroordeeld werd tot de doodstraf en in de Gevangenpoort overleed aan waterverstikking. Sindsdien doolde ze rond op het Westeinde nummer 12, het adres waar vroeger haar woning het Huis van Assendelft had gestaan. Diverse bewoners, werknemers en gasten waren in de loop der jaren getuigen geweest van mysterieuze schimmen en angstaanjagende geluiden. Ook als het vijftiende-eeuwse huis in 1753 wordt afgebroken en op de oude gewelven het huidige Spaanse Hof wordt gebouwd, blijft het spoken. Het huis fungeerde tot 1861 als Spaanse ambassade. Daarna nam de Engelse diplomatieke dienst zijn intrek. Tot 1984 resideerden er vieren-

twintig Engelse ambassadeurs in het pand. Onafhankelijk van elkaar maakten een aantal van hen melding van onverklaarbare verschijnselen. In 1930 klaagde de Engelse diplomaat Sir Odo Russel over een poltergeist die dingen liet rondvliegen, deuren opende en water door het plafond liet komen. In 1960 zag de zoon van ambassadeur Sir Paul Mason een vrouw in een katoenen jurk. Ook werd er melding gemaakt van onverklaarbare voetstappen en bewegende deurklinken. In 1966 beschrijft ambassadeur Peter Garran een voorval van onverklaarbare rook en een vaas die zonder aanleiding uit elkaar barst. Een priester probeerde tevergeefs de geest te verdrijven. Na het vertrek van de ambassade in 1984 kwam het Spaanse Hof in handen van het Veilinghuis. Geïnspireerd door de gebeurtenissen liet eigenaar de heer Glerum een medium komen. Die kwam tot de conclusie dat het de geestverschijning Catharine was die wanhopig op zoek was naar haar zoon Nicolaas. In 2018 werd het Spaanse Hof gerenoveerd en gerestaureerd. Het pand doet tegenwoordig dienst als trouw- en evenementenlocatie. En Catharine? Die houdt zich tot dusver opvallend rustig.

Jan Kaffa
JanKaffa@hotmail.com

Westeinde met Spaanse Hof waar Catharine de Chasseur ronddoolde. Foto: John Lamet, collectie HGA

Stationsweg, hoek Van Hogendorpstraat waar in 1871 een kapitein met zijn familie in een bovenhuis woonde dat door een regen van stenen werd getroffen. Foto: H.A.W. Douwes, collectie HGA

Haags Ontmoeten

De plek voor ouderen
én hun mantelzorgers.

10 november is het de Dag van de Mantelzorg.
Daar staan we bij Haags Ontmoeten graag bij stil!

Andere mantelzorgers ontmoeten, ervaringen delen of een kopje koffie drinken? Neem een kijkje op www.haagsontmoeten.nl voor de verschillende locaties bij u in de buurt.

HAAGS **ONTMOETEN**
Uw plek in de wijk

**MANTEL-
ZORGER**
WEES
WELKOM!

Advertorial

Mantelzorgers krijgen steun bij Haags Ontmoeten: 'Verbinding maken is belangrijk'

Mantelzorgers ontdekken een fijne en ondersteunende plek bij Haags Ontmoeten. Dit is vooral belangrijk voor mensen zoals Anneke en Lidiün. Hun leven veranderde drastisch doordat Lidiün ziek werd. Hun verhaal begon 24 jaar geleden. De liefde voor de viola da gamba - een vioolachtig snaarinstrument, zorgde voor hun eerste ontmoeting. Sindsdien zijn ze samen.

Hun leven nam echter een onverwachte wending toen Lidiün tien jaar later werd getroffen door de ziekte van Lyme. Daardoor verslechterde haar gezondheid. Anneke, als haar toegewijde partner, stond voor de uitdaging steeds meer zorg te verlenen. In 2007 raakte Lidiün zorgbehoevend en kwam ze in de medische molen terecht. Er waren veel vragen over haar gezondheids-

klachten, maar geen directe antwoorden. De zorgen namen toe toen dementie geconstateerd werd, maar Anneke bood Lidiün de hulp die ze nodig had. Tijdens hun zoektocht naar ondersteuning en manieren om hun netwerk uit te breiden, ontdekten Anneke en Lidiün Haags Ontmoeten, Open je Hart en Mantelkring. Hier kunnen mensen anderen ontmoeten en

informatie en ondersteuning krijgen. 'Verbinding maken met de buurt en zelf actie ondernemen, hoe moeilijk het ook is, is belangrijk als je meer aan huis gebonden bent', vertelt Anneke. Ze kreeg bij Haags Ontmoeten begrip en nuttige informatie van mensen die soortgelijke uitdagingen doormaakten. Ook Lidiün kon nieuwe mensen ontmoeten. Ze voelde zich niet alleen thuis bij Haags Ontmoeten, maar was blij dat ze hier samen met Anneke naartoe kon. De steun helpt hen om te gaan met de veranderingen die de ziekte dementie met zich meebrengt én zich aan te passen aan de steeds veranderende situatie. 'Het kan soms lastig zijn, maar

probeer je partner in zijn of haar waarde te laten', geeft Anneke als tip. Na verloop van tijd werd Lidiün opgenomen in een zorginstelling voor intensieve zorg, waardoor Anneke meer ruimte kreeg voor zichzelf. Dit is voor veel mantelzorgers van belang, omdat ze vaak hun eigen welzijn opofferen om voor hun dierbaren te zorgen. Haags Ontmoeten blijft belangrijk voor Anneke. Hier heeft ze

nieuwe vriendschappen gesloten, aan haar talenten gewerkt en waardevolle momenten gedeeld. Het is de plek waar ze graag is, ondanks alle uitdagingen die er zijn. Ben jij, net als Anneke, op zoek naar een fijne en uitnodigende plek waar senioren en mantelzorgers samen kunnen zijn? Kom dan naar één van de locaties van Haags Ontmoeten en ontdek zelf de mogelijkheden die zo'n plek te bieden heeft.

Nu een heerlijk cadeau bij een abonnement op De Haagse Tijden!

Neem een abonnement op De Haagse Tijden en haal een heerlijke Haagsche Kakker op bij Bakkerij Hessing.

www.dehaagsetijden.nl

Eetkamertafel Pikeur

in klein formaat in onze bekende kersenkleur.

De maten zijn : 130 x 80 x 78 cm. (bxdxh) d.m.v. een 'tuimelblad' van 40 cm. in een handomdraai te verlengen naar 170 cm.

Nu van € 1.449,- voor slechts € 1.190,-

Kom langs of kijk op starstijlmeubelen.nl

Vervoer van deur tot deur

Voor ouderen en mensen met een beperking

Minder mobiel? Zo kom je er

De verjaardag van een kleinkind wil je niet missen. Een afspraak bij de dokter mag je niet missen. Maar hoe kom je daar zonder eigen vervoer en als reizen met tram of bus te moeilijk wordt?

■ In dat geval kunnen ouderen en mensen met een beperking gebruik maken van speciaal vervoer. In Den Haag rijden tientallen busjes en auto's van onder meer de Wijkbus, BBD, AV 070, de Regiotaxi en Valys. Allemaal bieden ze een ander soort vervoer binnen de wijk, in de stad of in de regio en verder.

Gevoel van vrijheid

Voor een actief, gezond en gelukkig leven moet je erop uit kunnen. Dat geldt voor jong en oud. Familie bezoeken, naar clubs of cursussen, uitgaan en af en toe een reis verder weg. Het geeft een gevoel van vrijheid en brengt kleur en afwisseling in het leven. Als je minder mobiel wordt, kost het moeite om nog zelfstandig de deur uit te gaan. Mensen blijven liever thuis, omdat

Voor een actief, gezond en gelukkig leven moet je erop uit kunnen.

HENRIËTTE GUEST

ze ertegenop zien vervoer te regelen of een beroep te doen op familie of vrienden. Dat is jammer, want er zijn genoeg mogelijkheden.

Voor bijna elke vraag naar vervoer bestaan er passende oplossin-

gen. Deze bijlage van de Stadskrant geeft een overzicht van het aanbod. Dat helpt om uit te zoeken waar en bij wie u terecht kunt. Tientallen vrijwilligers en professionele chauffeurs staan dagelijks klaar om

mede-Hagenaars met zorg en aandacht te vervoeren. Dat gaat om veel meer dan zo snel mogelijk van a naar b rijden.

Helaas lukt het niet altijd om bij iedere aanvraag precies op het

gewenste moment het gewenste vervoer te regelen. Soms duurt het ook langer dan afgesproken voor de bus of auto komt voorrijden. Dat komt onder meer door een tekort aan chauffeurs en de grote vraag naar speciaal vervoer in Den Haag. De vrijwillige en professionele vervoerders werken samen met de gemeente hard aan verbeteringen. Wilt u zelf als chauffeur helpen bij het vervoer van deur tot deur? Meld u aan als vrijwilliger of solliciteer naar een betaalde functie als chauffeur.

Mogelijkheden

Wilt u voor uzelf of voor een naaste uitzoeken wat de mogelijkheden zijn? Kijk op internet of ga naar een van de zeventien Servicepunten XL van Wijkz en Welzijn Scheveningen. De medewerkers zoeken het samen met u uit. Zij zijn ook telefonisch en per email bereikbaar.

➔ Meer informatie?
servicepuntxl.nl
(070) 205 22 22

Zelf vervoer regelen binnen familie of vriendenkring

Familietaxi rijdt op liefde

Anderen vragen of ze je met de auto ergens naar toe willen brengen, dat is best moeilijk. Toch is er meestal wel een familielid, vriend of buurman die graag wil rijden, zoals Jeffrey van Overeem (48) uit het Bezuidenhout. Hij gaat wekelijks met zijn schoonmoeder Lil Gommers (75) boodschappen doen in Mariahoeve of Voorburg.

'Zij is nog vitaal, maar de dichtstbijzijnde supermarkt is ver lopen. En dan moet ze ook nog terug met volle tassen. Voor mij is het een kleine moeite. Ik haal haar op, help met inpakken en sjouwen en doe ondertussen nog wat boodschappen voor ons gezin. Het is altijd gezellig. We nemen de laatste nieuwtjes door of maken ons druk over de politiek of iets op de televisie.'

Auto weggedaan

Wat voor Jeffrey een kleine moeite is, is voor zijn schoonmoeder een onmisbare hulp. 'Toen onze auto

Jeffrey van Overeem doet wekelijks boodschappen met zijn schoonmoeder Lil Gommers. 'Het is altijd gezellig.'

HENRIËTTE GUEST

stuk ging, hebben we hem van de hand gedaan. Mijn man heeft zijn rijbewijs laten verlopen. Op oudere

leeftijd gaan je ogen achteruit en reageer je minder snel. Dat is nu eenmaal zo. Wij lopen liever geen

risico op ongelukken. Met de tram en de bus kun je ook een eind komen, maar helaas is in onze

buurt een belangrijke halte opgeheven. Nu is het ver lopen naar een halte. Heel jammer, want er wonen veel ouderen.'

Hechte band

'Mijn dochter en haar man staan altijd klaar als we ergens naar toe moeten. Vinden ze geen punt. Onze familie is niet groot, misschien hebben we daarom zo'n hechte band. De twee kleinzons komen nog elke woensdag bij ons lunchen als hun ouders aan het werk zijn. Je helpt elkaar over en weer.' Zou het winkelen niet veel sneller gaan als Jeffrey de boodschappen deed met een briefje van schoonmoeder? 'Nou, dat denk ik niet,' zegt hij. 'Ga maar eens voor het schap met de wasmiddelen staan, dan begrijp je wat ik bedoel. Mijn schoonmoeder weet precies wat ze wil. Ik zou zeker met de verkeerde dingen thuiskomen. We blijven het zo doen. Wat mij betreft nog jaren.'

Vervoer van deur tot deur

Boodschappen Begeleidingsdienst

Samen boodschappen doen als wekelijks uitje

‘Alleen boodschappen doen, dat gaat echt niet meer. Daarvoor zijn mijn ogen te slecht geworden,’ zegt Francis Dreven (90). ‘Hoe vind ik de eieren tussen al die volle schappen bij Albert Heijn? Ik zou er compleet verdwalen.’ Toch is Francis elke vrijdagochtend in winkelcentrum Savamin Lohmanplein te vinden.

Zij wordt ’s ochtends opgehaald door Peter Toet (62) met de bus van de Boodschappen Begeleidings-Dienst (BBD). Hij rijdt een vaste route langs meestal zeven adressen in een brede cirkel rondom het winkelcentrum. Vanaf het parkeerdek gaan de meeste passagiers zelfstandig met een rollator de winkels in. Francis krijgt begeleiding van vrijwilliger Irma. Samen werken ze het boodschappenlijstje af. ‘Geweldig dat dit voor ons wordt gedaan. En het is ook nog eens heel gezellig. Als iedereen klaar is, drinken we koffie op het terras. Het is een vaste groep. Je leert elkaar goed kennen.’

Wim van Kralingen (74) is een van de twee mannen in het gezelschap.

De acht BBD-busjes rijden dagelijks met ouderen naar grote supermarkten en winkelcentra.

HENRIËTTE GUEST

bieden de begeleiders een arm en helpen met het zoeken naar artikelen. Deelnemers worden opgehaald en thuis gebracht. De kosten zijn € 3,- per rit en € 1,50 met een Ooievaarspas. Los van het vaste weekprogramma, rijdt de BBD ook af en toe naar markten, tuincentra of een meubelboulevard. Voor ouderen die niet meer zelf mee kunnen, is er de bezorgdienst. Boodschappen worden dan thuisgebracht.

“Ik blijf dit doen, het is hartstikke gezellig”

‘Veel boodschappen heb ik niet meer nodig sinds ik alleen ben. Maar ik woon te ver van winkels om mijn rollator en een volle tas naar huis te lopen. Sinds anderhalf jaar ga ik met de BBD. Dat bevalt prima.

Het is een vast uitje in de week.’

Mathilde de Pauw (76) gaat pas een maand mee. ‘Ik nam altijd de tram naar mijn vaste winkelcentrum, maar die reed een tijd lang niet meer. Toen heb ik me

aangemeld bij de BBD. Ik blijf dit doen, het is hartstikke gezellig.’

De acht BBD-busjes rijden dagelijks met ouderen naar grote supermarkten en winkelcentra verspreid over Den Haag. Als dat nodig is,

➔ Meer informatie?

(070) 364 66 61

(maandag t/m

vrijdag 9.00 - 14.00 uur)

info@bbddenhaag.nl

bbddenhaag.nl

Wijkbus voor vervoer binnen eigen wijk of stadsdeel

Wijkbus rijdt voor jong en oud

De Warme Wijklunch (drie gangen) is populair bij ouderen in het Bezuidenhout. Elke maandag om 12.00 uur zitten de gasten klaar aan een lange tafel in WDC Haagse Hout. Zeven van hen komen met de wijkbus. Ze worden opgehaald en thuis gebracht door de vaste chauffeurs Aad Tiehuis en Erik van Alphen. ‘Onze oudste passagiers zijn 108 en 98,’ zegt oudvrachtwagenchauffeur Aad. Hij is sinds kort met pensioen. ‘Zonder wijkbus zouden deze mensen veel minder van huis gaan. We brengen ze veilig van deur tot deur. Het is dankbaar werk. We helpen voorkomen dat ouderen vereenzamen.’

Diana Roedoe (82) maakt vaak gebruik van Wijkbus Haagse Hout. ‘Geweldig wat de vrijwilligers voor ons doen. Ze zijn altijd vrolijk, komen op de afgesproken tijd en hebben veel geduld met ons. Hoe ouder je wordt, hoe meer moeite het kost om nog ergens naar toe te gaan. Het kringetje wordt steeds kleiner. Dankzij de wijkbus blijf ik actief. Ik ga elke week naar de lunch en het koor in het wijkcentrum.’

Wijkbus in Haagse Hout. ‘Wij helpen voorkomen dat ouderen vereenzamen.’

HENRIËTTE GUEST

Ze verzorgen vervoer met personenbusjes binnen een of twee stadsdelen naar een winkelcentrum, de dokter, pedicure of misschien een familiefeest. De wijkbus rijdt voor iedereen - jong en oud - die niet meer of moeilijk met het openbaar vervoer kan reizen. De bussen hebben een lage instap met een lift. Rollators kunnen mee, en een aantal bussen is rolstoeltoegankelijk. Chauffeurs helpen zo nodig bij het in- en uitstappen, geven een arm of dragen boodschappen naar binnen. De gebruikers betalen een vaste bijdrage per maand of per rit.

“Chauffeurs hebben geduld met ons”

Binnenkort schakelt Haagse Hout over op een elektrische bus. De gemeente zorgt voor een laadpaal. Aad, Erik en hun dertig collega-chauffeurs gaan rijden in een Ford E-Transit. Beter voor het milieu en

meer comfort voor de passagiers. Mevrouw Roedoe kijkt ernaar uit, vooral omdat ze hoopt op een betere vering. ‘Ik heb veel last van mijn rug. De chauffeurs rijden voorzichtig, maar verkeersdrem-

pels voel ik toch wel. Dat is het enige minpuntje.’

Overall een wijkbus

Naast Wijkbus Haagse Hout telt Den Haag nog negen wijkbussen.

➔ Meer informatie?

socialekaart.denhaag.nl

(zoek op wijkbus)

(070) 205 22 22 (Servicepunt XL)

Vervoer van deur tot deur

Aanvullend Vervoer (AV 070)

Bijna 15.000 Hagenaars hebben een pas

Witte auto's en busjes met daarop in groene letters AV 070. Je ziet ze overal rijden in Den Haag. Het bedrijf Noot Personenvervoer verzorgt hiermee Aanvullend Vervoer (AV) voor mensen die om medische redenen niet de tram of bus kunnen nemen. Bijna 15.000 Hagenaars maken er gebruik van. Daarnaast brengt AV 070 ook meer dan duizend leerlingen met een beperking naar school. In 2022 werden 480.000 ritten gemaakt.

Bianca Ton is chauffeur op een rolstoelbus. 'Ik rij al 23 jaar taxi, maar de rolstoeltaxi geeft de meeste voldoening. Ik heb plaats voor twee rolstoelen en vier lopers met of zonder rollator. Het is altijd gezellig in de bus. Mensen kletsen met elkaar, maken lol of moppen zoals alleen Hagenaars dat kunnen. De meeste ritten gaan naar een winkelcentrum, familie of het ziekenhuis. Soms heb ik een vast bingo- of gymclubje.'

De vraag naar AV 070 is groot, terwijl er een tekort aan chauffeurs is. Vacatures opvullen kost grote

Chauffeur Bianca Ton: 'We hebben chauffeurs in alle leeftijden, van studenten tot gepensioneerden.'

HENRIËTTE GUEST

moeite. Bianca ziet graag nieuwe collega's komen: 'Het is een leuke baan die je ook parttime kunt doen. We hebben chauffeurs in alle leeftijden van studenten tot gepensioneerden. De opleiding wordt betaald.'

AV 070 verzorgt ongeveer duizend ritten per dag. In veruit de meeste gevallen arriveren de chauffeurs - zoals afgesproken - binnen een kwartier voor of na de afgesproken tijd. Bianca noemt een belangrijke reden waarom dat

soms toch niet lukt: 'Ik sta vaak vast door opbrekingen en omleidingen. Daar valt tegenwoordig niet aan te ontkomen in Den Haag. Het is vervelend als mensen daardoor ergens te laat komen. De chauffeurs en onze planners doen hun best om

alle ritten goed te laten verlopen. Het is elke dag weer een ingewikkelde puzzel.'

Vooraf tussen twee en half vijf 's middags is het erg druk. Gebruikers krijgen op piekmomenten soms het advies op een andere tijd te reserveren om geen vertraging op te lopen.

“Rolstoeltaxi geeft meeste voldoening”

Als u aan de voorwaarden voor AV 070 voldoet, kunt u een Wmo melding doen. Kijk hiervoor op denhaag.nl (zoekterm Vervoer Wmo). De gemeente kijkt dan samen met u wat in uw situatie een goede oplossing is. Houders van een AV 070-pas, kunnen tot een dag van tevoren telefonisch of online een afspraak maken om thuis te worden opgehaald voor een rit naar een bestemming in Den Haag, Rijswijk, Voorburg of Leidschendam.

Begeleiden en Rijden

Vrijwilligers vervoeren ouderen in eigen auto

Ik hou niet van geraniums', zegt Joop Taal (80). 'Zolang het kan, wil ik bezig blijven en iets nuttigs doen.' Hij reageerde op een advertentie van Wijkz voor chauffeurs. Sinds een half jaar hoort Joop bij de honderd Haagse vrijwilligers van Begeleiden en Rijden. Zij vervoeren ouderen met hun eigen auto. 'Wij doen meer dan alleen chauffeurs. Ik begeleid de mensen naar binnen, help soms met boodschappen sjouwen of wacht tot ze klaar zijn bij de dokter. En voor de meesten ben ik ook nog een praatpaal om tegenaan te kletsen.'

Mevrouw Sedney is een trouwe deelnemer. 'Begeleiden en Rijden is voor mij de enige manier om nog ergens te komen. Ik heb jaren geleden bij een val een zware hersenschudding opgelopen, dat is nooit meer goed gekomen. Als ik lang in een auto moet zitten, gaat alles duizelen. Daarom kan ik niet met de bus. De chauffeurs van Begeleiden en Rijden hebben maar één passagier en gaan rechtstreeks naar waar ik moet zijn. Als zij er niet waren, zou ik veel meer binnen zitten.'

Vrijwilliger Joop Taal helpt mevrouw Sedney uit zijn auto. 'Wij doen meer dan alleen chauffeurs.'

HENRIËTTE GUEST

In Den Haag zijn ongeveer 1.250 ouderen lid van Begeleiden en Rijden, een dienst van welzijnsorganisatie Wijkz. Deelnemers vragen een paar dagen van tevoren telefonisch een rit aan. Elk stads-

deel heeft een eigen groep chauffeurs. De deelnemers betalen een lidmaatschap van € 10,- per jaar, plus € 6,- per rit tot 15 kilometer en maximaal anderhalf uur. Voor langere afstanden komt daar 40 cent

per kilometer bij. De chauffeurs krijgen een benzinevergoeding.

In Escamp zit vrijwilliger Esther van Gent aan de telefoon. Zij is de schakel tussen de deelnemers en chauffeurs. 'Bijna altijd kunnen we

op de gewenste tijd een vrijwilliger vinden die kan rijden. Sommige deelnemers willen elke week op dezelfde tijd naar de gym of de bridgeclub, anderen bellen af en toe. Vaak zit ik lang met ze aan de telefoon. De mensen willen graag hun verhaal kwijt. Dat is het leuke van dit werk. Vaste klanten leer je goed kennen.'

Nieuwe vrijwilligers zijn meer dan welkom, zegt Esther. 'Het aantal deelnemers groeit en we willen geen 'nee' verkopen. Als je een auto hebt en flexibel met je tijd kunt omgaan, dan is dit een kans om iets voor anderen te betekenen. Ik merk elke dag hoe blij iedereen is met onze chauffeurs.'

“Zolang het kan wil ik bezig blijven en iets nuttigs doen”

Meer informatie?

socialekaartdenhaag.nl
(zoek op begeleiden en rijden)
(070) 205 22 2

Vervoer van deur tot deur

De pagina's Vervoer van deur tot deur zijn gemaakt door gemeente Den Haag en Wijkz.

Vervoer als je minder mobiel bent

In Den Haag zijn veel soorten vervoer voor mensen die minder mobiel zijn. Op deze pagina vindt u een handig overzicht van alle voorzieningen, voor wie ze zijn bedoeld, wat ze kosten en waar u terecht kunt voor meer informatie.

Vervoer in Den Haag

■ Begeleiden en Rijden

Begeleiden en Rijden is een vervoersdienst voor ouderen die geen gebruik kunnen maken van het openbaar vervoer. Vrijwilligers brengen u met hun eigen auto ergens naartoe. De chauffeurs kunnen ook helpen bij het in- en uitstappen of het dragen van de boodschappen.

Voor wie: Hagenaars vanaf 60 jaar

Kosten: lidmaatschap van € 10,- per jaar plus een kleine vergoeding afhankelijk van bestemming en duur van de rit. Parkeerkosten voor eigen rekening.

Meer informatie: socialekaartdenhaag.nl (zoek op begeleiden en rijden) of (070) 205 22 22

HENRIETTE GUEST

■ Boodschappen Begeleidingsdienst

Met BBD blijft u meedoen aan het dagelijks leven en ontmoet u andere mensen. U kunt winkelen, meegaan op een uitstapje of meedoen aan een groepsactiviteit. U wordt opgehaald en thuisgebracht met een busje. En er zijn altijd begeleiders aanwezig om een arm te geven, tassen te dragen of een rolstoel te duwen.

Voor wie: Haagse ouderen en Hagenaars die slecht ter been zijn

Kosten: € 3,- per rit (€ 1,50 met Ooievaarspas)

Meer informatie: bbddenhaag.nl of (070) 364 66 61

■ Duofietsen

Woonzorgcentrum Landscheiding heeft een duofiets waar in totaal vier personen op kunnen fietsen. Blijf lekker in beweging en fiets onder begeleiding door heel Den Haag. Wilt u een keer mee fietsen? Maak een afspraak door te bellen.

Voor wie: bewoners en buurtbewoners van woonzorgcentrum Landscheiding

Kosten: gratis

Meer informatie: socialekaartdenhaag.nl (zoek op duofiets) of (070) 800 84 00

■ Kennismaking Haags ov

De cursus 'Maak kennis met het Haags openbaar vervoer' is een aanrader voor iedereen die een rollator of rolstoel gebruikt, of blind of slechtziend is. Ook gebruikers van een scootmobiel kunnen meedoen in de RandstadRail en in de nieuwe stadstram.

Voor wie: Hagenaars met een beperking of een chronische ziekte

Kosten: gratis

Meer informatie: voorall.nl (zoek op Haags ov) of (070) 365 52 88

STICHTING VOORALL

■ Wijkbus

De wijkbus is er voor iedere wijkbewoner, jong en oud, die niet of moeilijk met het openbaar vervoer kan reizen maar niet in een rolstoel zit. Een medische keuring of pasje is niet nodig. De wijkbus haalt u thuis op, brengt u naar uw bestemming en brengt u weer thuis.

Voor wie: Hagenaars die slecht ter been zijn maar niet in een rolstoel zitten

Kosten: deze verschillen per wijk. Soms betaalt u per kwartaal, soms per rit.

Meer informatie: socialekaartdenhaag.nl (zoek op wijkbus)

Vervoer in de Haagse regio

■ Regiotaxi

De Regiotaxi is een vorm van openbaar vervoer. Het is een combinatie van een bus en een taxi. U moet van tevoren reserveren. De Regiotaxi haalt u thuis op en brengt u waar u heen wilt. Tijdens de rit kunnen ook andere mensen opgehaald en weggebracht worden. De regiotaxi is geschikt voor reizigers met een rolstoel, rollator of scootmobiel.

Voor wie: iedereen die niet of moeilijk met het openbaar vervoer kan reizen

Kosten: € 2,50 per rit plus € 0,81 per kilometer (mensen met een Wmo-indicatie krijgen korting)

Meer informatie: regiotaxi.haaglanden.nl

■ Wmo vervoer: AV 070

Met AV 070 reist u binnen de gemeenten Den Haag, Rijswijk en Leidschendam/Voorburg. AV 070 haalt u op bij en brengt u weer thuis. Ook kunt u afspreken bij één van de vaste ophaalpunten in de stad. Wilt u met AV 070 reizen? Doe eerst een Wmo-melding. De gemeente kijkt samen met u of AV 070 past bij uw situatie.

Voor wie: mensen met een beperking die niet met het openbaar vervoer kunnen reizen

Kosten: € 19 per maand

Meer informatie: denhaag.nl (zoek op Vervoer Wmo)

Vervoer in Nederland

■ NS Reisassistentie

Reist u met de trein en heeft u hulp nodig bij het in-, over- en uitstappen? Of heeft u een visuele beperking en iemand nodig om u door het station te begeleiden? Dan kunt u gebruikmaken van NS Reisassistentie.

Voor wie: iedereen met een lichamelijke beperking

Kosten: gratis

Meer informatie: ns.nl (zoek op reisassistentie)

BEELDBANK NS

■ Valys

De taxi's van Valys brengen u overal in Nederland. Ook op plekken waar u met het openbaar vervoer of de regiotaxi niet kunt komen. Gebruik Valys voor bijvoorbeeld familiebezoek of een dagje uit.

Voor wie: iedereen met een mobiliteitsbeperking

Kosten: € 0,22 per kilometer

Meer informatie: valys.nl en 0900 96 30

■ Zonnebloemauto

Zonnebloemauto's zijn huurauto's die achterin plaats een rolstoel of scootmobiel. De bediening van de auto is niet aangepast. Er zijn zitplaatsen voor drie tot vijf personen, afhankelijk van het type auto en hulpmiddel. Dat maakt de auto ideaal om op pad te gaan met familie of vrienden.

Voor wie: iedereen met een lichamelijke beperking

Kosten: € 45 per dag, benzinekosten voor eigen rekening, en eenmalig € 10 administratiekosten (met Ooievaarspas extra korting)

Meer informatie: zonnebloem.nl of (088) 001 67 17

Vroem, Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapt autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

Austin A30

Eigenlijk kan ik mij niet herinneren of ik hem in mijn jeugd in Den Haag heb zien rijden, maar onlangs zag ik hem staan in Oegstgeest, de Austin A30 uit de jaren vijftig. Uit 1951 om precies te zijn. Zo vlak na de Tweede Wereldoorlog ontstond in Groot-Brittannië de vraag naar goedkope en relatief simpele auto's en de A30 was daarop Austins antwoord. De tegenhanger van de Morris Minor.

Een beetje bolhoedmodel dat leverbaar was met twee en vier deuren. Opvallend grote, verticale chromen grille met boven op de spatborden grappige satellietvormige, chromen parkeerlampjes. Niet vreemd voor die tijd waren de simpele, niet weggewerkte deurscharnieren. Ook normaal voor die tijd waren de verlichte pijlen die uit de deurstijlen klapten en dienden als richtingaanwijzers. Zeer kwetsbaar en ze knipperden ook niet. Nog uit de tijd van

paard en wagen. De achterzijde was ook zeer karakteristiek. Achterruit in de vorm van een halve maan met een bol aflopende bagageklep die op drie plaatsen scharnierde. En wel zodanig dat de regen en sneeuw zo de bagageruimte invielen. Mooi was de chromen badge op de achterklep met de trotse vermelding 'Austin of England'. Heerlijk toch! En laten we niet vergeten dat dit helemaal modern was zo'n zeventig jaar geleden. Het interieur was

door de ogen van nu gezien Madurodam-formaat. Je kon wel spreken van superknus. Op zich fraai gevormde, niet verstelbare stoeltjes en een achterbank. Ik meen mij te herinneren dat de zijruiten omhoog en omlaag geduwd moesten worden zonder deurhendel. Wel tochtraampjes en aan de portieren zaten leren flappen als trekhendel om de deuren dicht te trekken. Stuur-tje was een beetje zoals we die

destijds kenden van de MINI uit de jaren zestig en als voorloper op diezelfde MINI zat in het midden van het dashboard een grote ronde snelheidsmeter met daaromheen gegroepeerd een aantal trekknoppen. Daaronder direct uit de vloer komend de versnellingspook. Natuurlijk het ronde Union-sleuteltje in het contactslot en de daarbij behorende startknop, wat nu weer helemaal modern is. Heel

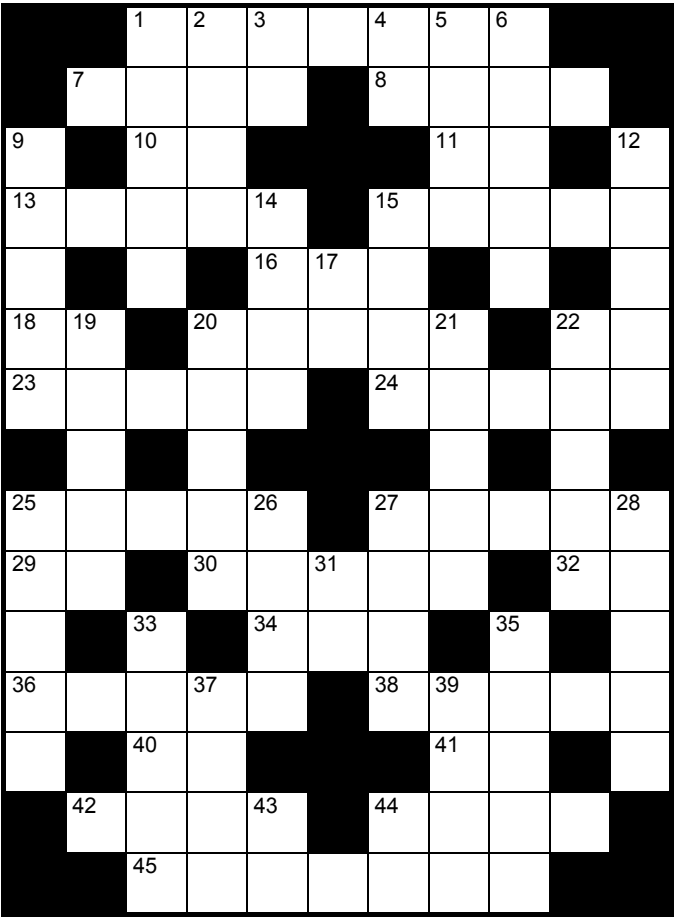
opvallend waren de pedalen die ook rechtstreeks uit de vloer kwamen en ogenschijnlijk wat lukraak geplaatst waren. Als optie kon je een kacheltje bestellen dat onder het dashboard in het midden geplaatst was. Onder de motorkap zat een 803 cc benzinemotor met dertig pk en een topsnelheid van rond de zeventig kilometer. Austin vermeldde positief dat dit 98 zou moeten zijn wat je in 35 seconden van nul zou moeten kunnen realiseren. Timing op basis van een kalender, in plaats van een stopwatch zou je nu bijna zeggen. De eerste versnelling was nog niet gesynchroniseerd dus dat vereiste wat beleid bij het terugschakelen, maar ook dat was voor die tijd niet vreemd. Het doek viel eind jaren vijftig toen de MINI werd geïntroduceerd.

John Vroom
johnvroom@planet.nl

1 KRUISWOORDPUZZEL

Puzzels

SUDOKU 2

Horizontaal
1 spookvershijning 7 aansteekkoord 8 niet voltooid 10 cum tempore 11 zoon 13 vrucht 15 plaat v.e. drukpers 16 streling 18 Europees Parlement 20 moes 22 sine anno 23 ruiterslansier 24 alcoholische warme drank 25 hemelbrood 27 pl. in Italië 29 als gast 30 vlak 32 pers. vnw. 34 bijbelse figuur 36 vogel 38 rimpel 40 lichamelijke opvoeding 41 oude lengtemaat 42 span 44 verharde huid 45 kwestie.

Verticaal
1 brandpunt 2 tegen 3 deel v.d. bijbel 4 onderofficier 5 bezittelijk vnw. 6 vrucht 9 vaarwel (Fr.) 12 Mohammedaanse God 14 bosgod 15 laaggelegen 17 slee 19 bezoeking 20 autopech 21 mankement 22 eenkennig 25 grote hoeveelheid 26 pl. in Frankrijk 27 geeuw 28 zeegod 31 als volgt 33 riviermond 35 woesteling 37 kajuit 39 bereide dierenhuid 43 laagfrequent 44 vogelproduct.

6			7				
	5		9				3
	2						
2	1		5		8	9	
9	6					1	
4				1		8	6
							4
8				9			1
5					3		8 2

19	4		25	24	8	34	3	42	5	44	20
----	---	--	----	----	---	----	---	----	---	----	----

Mocht u de oplossingen weten van deze twee puzzels, dan maakt u kans op deze leuke prijs van de Fifties Store! U kunt de oplossingen tot donderdag 9 november mailen naar puzzel@dehaagsetijden.nl

Let op! U dient de prijs zelf op te halen bij de Fifties Store.

Wij feliciteren de 5 winnaars van de vorige editie met een mooie prijs, aangeboden door de Fifties Store. De Bennies Fifties kalender gaat naar: *Mauricette Emeriau te Zoetermeer*
Jeannette Vroegindewij te Den Haag
Hennie van Schaik te Wassenaar
F.M. Boon te Delft
Ferry Verhaaf te Den Haag

Oplossingen vorige editie:
Kruiswoordpuzzel: Regenbuitje
Zweedse puzzel: Windvlaag

Win 10 onderzetters gemaakt van echte vinylplaten
Deze onderzetters zijn gemaakt van authentieke LP's waardoor er minder afval is voor het milieu. t.w.v. € 14,99. Wij geven maar liefst drie van deze sets weg!
Verkrijgbaar bij de Fifties Store, www.fiftiesstore.nl.
Namensestraat 73 - 2587 VX Den Haag - 070 3585810

Profiteer bij de grootste naaimachinespeciaalzaak van Nederland

Nu met garenskit t.w.v € 20,00

€ 499,00

Pfaff admire 1000 lockmachine

- Fantastische lockmachine die zeer eenvoudig is in bediening
- 16 verschillende steekkeuzes
- Decoratieve naden en randen
- Incl. rolzoom

Nieuwe collectie Naaimanden, diverse soorten en maten van stof

Maar liefst 27 verschillende designs

vanaf € 18,95

NOTTET
naaimodecentrum

Westeinde 83-95 | Den Haag
070-346 30 00 | Maandag gesloten

P Bezoekers parkeren gratis op eigen parking aan het Westeinde nummer 191

Een blik op het kantoorverleden

Kortgeleden trof ik in een oude schoenendoos die ik had overgehouden uit de erfenis van mijn overleden moeder een oude kantoorfoto van mijn vader, die zijn werkzame leven doorbracht als boekhouder bij het VNO en voorgangers. De foto deed mij terugdenken aan mijn eigen tijd als kantoorclerk bij de firma Rollo in de Alexanderstraat waar ik in 1975 in dienst trad als administratief medewerker liften. Als ik die tijd vergelijk met mijn laatste jaar bij het UWV is dat zo'n wereld van verschil dat ik besloot er mijn volgende artikel aan te wijden.

Het kantoor van de boekhouding in 1956

Eerst maar even terug naar de zwart-witfoto gemaakt op 18 september 1956. We bevinden ons op de Kneuterdijk nummer 8, waar in het gebouw van de Rotterdamse bank op de eerste etage zich het secretariaat van het Verbond van Nederlandse Werkgevers bevond, het latere VNO. Op de foto zit mijn vader rechts aan het loodzware metalen bureau tegenover chef de bureau, de heer Delfos.

Waar wij in deze eeuw de beschikking hebben over moderne bureaustoelen, verstelbaar in ontelbare standen, met kantelfunctie, verstelbare armleuningen, ergonomisch gevormde rugleuning, traploos verstelbare hoofdsteun, gasveer en waar mogelijk ingebouwd verwarmingselement, moest de ongelukkige kantoorclerk zich in de jaren zestig behelpen met een uit een buizenframe gevormd zitmeubel met alleen voorpoten, waardoor een minimale vering werd verkregen. Menig medewerker is zo door het afbreken van de voorpoten na het te fanatiek wippen op de stoel onder het slaken van een ijselijke kreet in een salto

achterover op de grond beland, de armen in wanhoop gestrekt, en de rug voor weken gekwetst of gekneusd.

Op het bureau staat een foto van mij als tweejarig jongetje. Met de huidige flexplekken is dat niet meer mogelijk en wordt van de medewerker verwacht dat na einde dienst het bureau leeg wordt opgeleverd en de persoonlijkheden in de locker worden opgeborgen. Mijn grootste ergernis was altijd plaats nemen aan een flexplek waar een collega de vorige dag een croissant had verorberd. Het UWV (mijn werkgever) leverde hiertoe spuitbussen met perslucht om het zwaar vervuilde toetsenbord weer arbo-vriendelijk te krijgen. Een op het oog nutteloos attribuut met gebakken

lucht bleek daardoor toch een handig kantoorartikel.

Terug naar de werkplek van mijn vader waar we op zijn bureau, naast een groot vloeiblad een halfronde bureauaccessoire ontwaren

De calculator, al modern met zonnecel die nooit voldoende stroom opleverde

Het sobere kantoor van Vredestein

Kneuterdijk 8, Rotterdamse Bank. Foto: Dienst Stedelijke Ontwikkeling, coll. HGA

met een houten knop en aan de onderkant een vloeiblad. Hier werd de net geschreven informatie in het grootboek 'gedept' zodat er geen vlekken ontstonden. Of dit apparaat een naam had is mij niet bekend, maar mijn vader had het over zijn vloeistempel. Verder op het bureau nog een bakelieten telefoontoestel met draaischijf. En mijn vader had als boekhouder de beschikking over een telmachine met telrol die een enorm ratelend geluid

veroorzaakte. Aan het einde van de werkdag lag er een paar meter telrol als een lint over de kantoorvloer.

Wij moesten het doen met een eenvoudige calculator, die tegenwoordig standaard in het computerprogramma zit.

Een andere foto die ik uit de nalatenschap terugvond, is genomen bij Vredestein aan de Oude Haagweg. Daar was mijn opa Jochems boekhouder en op de foto is de inrichting van het kantoor zo mogelijk nog soberder en moest opa het doen met een stalen bureau, een gedateerde schrijfmachine en een postbakje. In de kamer ernaast

Vergadering bij het VNO

brengt de directiesecretaresse verslag uit aan de directeur die, zoals wij dat noemden, in de vissenkomp zat met een glasafscheiding naar ondergeschikte werknemers. De jeugd kan het zich nu niet meer voorstellen

vangen zonder vuile handen te krijgen en fouten moest verbeteren door een strookje tipp-ex tussen de toetsen te stoppen, eerst de fout nogmaals moest typen en vervolgens de juiste letter(s).

“Uiteraard moest de kopie eerst ‘besterven’ want anders veegde je de letters er zo weer af.”

maar de oude schrijfmachine werd met de hand bediend, waarbij de letterstangen regelmatig in elkaar grepen en een kluwen metaal veroorzaakten. Dat dit de reden was voor het onlogische toetsenbord weet alleen de oudere werknemer nog - die ook regelmatig moest proberen het inktlint te ver-

Tenslotte nog een foto uit de oude doos: een vergadering bij het VNO. Op tafel staat nog een stenen asbak en de kantoorclerk rechts zit heerlijk aan een pijp te lurken.

Zelf kwam ik op 2 april 1979 in dienst bij de Detam aan de Jan

van Nas-saustra 46. Een oud herenhuis waar zich de ziekte van WW bevond. Ik startte daar als controleur buitendienst, ook wel bekend als lekencontroleur. Bij binnenkomst meldde men zich bij souschef Stouthamer die genoeglijk een sigaar zat te roken. Na melding van aanwezigheid ging de bureaula van het slot en kreeg de eenvoudige medewerker vanuit een oud sigarenkistje van Elizabeth Bas twee muntjes voor de koffieautomaat. In de winter kenden wij dagen dat het onwerkbaar weer was buiten en hadden we kan-

toordienst. De ziekgemelde klanten kregen dan een eigen verklaring thuisgestuurd met antwoordsenveloppe. Soms had je een fotokopie nodig. Dan legde je het origineel in een postbakje op het bureau van de heer Stouthamer. Die ging één keer per dag naar de sigarenboer in de Weissenbruchstraat, waarna de kopie eind van de dag beschikbaar kwam. Uiteraard moest de kopie eerst ‘besterven’ want anders veegde je de letters er zo weer af. Als je

kantoor dienst had, werd er na de lunch een extra muntje voor de koffieautomaat verstrekt. Later bij het UWV hadden we de beschikking over een koffiec

orner met meerdere koffieautomaten met keuze tussen twaalf soorten koffie zoals latte, opgeschuimde melk, chocolademelk en zes smaken soep.

Uit de tijd dat het bureau nog vol stond met kantoorattributen heb ik er een paar verzameld. Zo zijn daar de magnetische papercliphouder, de nietmachine, de presse-papier en de ontnie-

ter. De nietjes waren van Rijam, Lintel of SVH, de inkt voor de vulpenpen van Gimborn en de grotere kantoor machines van Efficiency in de Piet Heinstraat.

De tijden zijn veranderd. Voor dat ik in 2020 met pensioen ging, was het UWV-kantoor aan de Platinaweg veranderd in een kantoorruimte. Terwijl ik een telefoongesprek voerde met een van mijn klanten stonden twee collega's een meter van mij vandaan te tafeltennissen. In een voormalige spreekkamer kreeg een andere collega een stoelmassage. Tegenover mij stond een collega met fysieke klachten op een loopband haar werk te doen terwijl een andere collega haar werk deed, zittend op een hometrainer. Intussen zaten vier collega's in een soort trein coupé te vergaderen, werd er in de afkolfkamer afgekolfd en werd in de gebedsruimte gebeden. Vanuit de kantine kwam de geur van verse croissants en koffie. Ik dacht destijds vaak terug aan de Detam. Daar was koffie juffrouw An, en als ze langs kwam met de koffiekar met koffieketel terwijl jij op de wc zat, dan was je beurt voorbij en kon je wachten op de volgende koffieronde. Wat een verschil met tegenwoordig, waarbij je ook nog kunt kiezen voor thuiswerken met je favoriete koffie, airco en desgewenst de poes binnen handbereik. Maar mij niet meer bellen, ik ben met welverdiend pensioen!

Ruurd Berendes
r.berendes@ziggo.nl

Oude Haagweg 128-130, N.V. rubberfabriek Vredestein. Foto: Stokvis, collectie HGA

Shadow Worldwide is al 25 jaar specialist in digitaliseren van beeld en geluid.

Hans Broekmeulen. Zijn carrière startte als verkoper in de radio- en Tv-branche bij o.a. Expert, Maessen, Vendex en ITS. In die tijd heb ik de kennis opgedaan van de mogelijkheden van de apparatuur. In de jaren '90 begon ik met het opnemen en monteren van musicals voor basisscholen. Dat bleek een succes. Vervolgens nam ik ook sportwedstrijden, huwelijken, balletvoorstellingen en soundmixshows op onder de naam JB-video-producties. Alle ontwikkelingen op het gebied van beeld en geluid heb ik dus heel bewust meegemaakt. In 1998 ben ik officieel gestart met m'n eigen bedrijf Shadow Worldwide, dat betekent dat ik al 25 jaar specialist ben in het digitaliseren van beeld en geluid.

Dat feestje wil ik graag vieren met een aantrekkelijke kortingactie, geldig tot 1 februari 2024.

Heeft U nog "oude" videofilms of camcorderbanden, o.a. VHS, betamax, video 8, miniDV, we zetten het materiaal over naar DVD of naar bestand op een USB stick. Ook voor foto, dia of negatief kunt U bij ons terecht. Oude films als super8, single8 of dubbel8, laat ze nu digitaliseren. Bijzondere momenten die we moeten koesteren. Afspeken wordt steeds lastiger, omdat oude afspeelapparatuur niet meer beschikbaar is. Een gemiste kans. Tijd voor actie.

Wij geven nu **10-25 % KORTING** op de bestaande tarieven. Voor alle info zie onze site.

Spectrumsingel 153 | 2718 JR Zoetermeer
hans@shadowworldwide.nl
www.shadowworldwide.nl
telefoon 06-53398254

Eropuit!

Organiseert u een leuke activiteit waar onze lezers blij van worden? Mail uw activiteiten of tips naar info@dehaagsetijden.nl of bel: 070 - 360 76 76

Munten, postzegels, bankbiljetten en ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? U bent niet de enige met vragen over een verzameling munten, postzegels, papiergeld, ansichtkaarten of penningen. Daarom houdt de Munten- en Postzegel Organisatie (MPO) elke woensdag een open inloopdag. Wie zijn of haar verzameling deskundig en gratis wil laten beoordelen, kan tussen 10.00 en 16.00 uur terecht bij de MPO, Energieweg 7, IJsselstein, nabij Utrecht. Aansluitend is er desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Informatie: 030-6063944 of kijk op www.mpo.nl.

Goud, zilver, kunst, curiosa en militaria

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? En hebben die oude onderscheidingen en militaire spulletjes nog waarde? Allemaal vragen met betrekking tot goud, zilver, kunst en curiosa of militaria. Bezoek eens onze open inloopdag, elke donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. U bent dan welkom bij MPO/Heritage op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: 030-6063944.

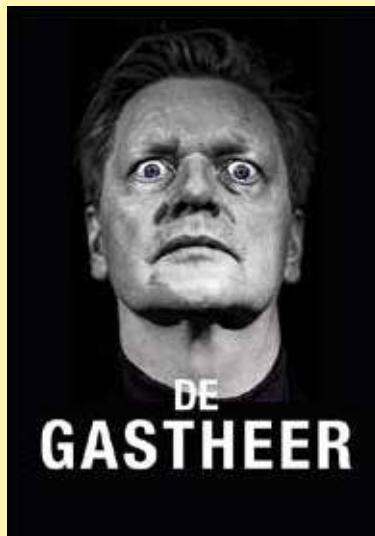
Petite Messe Solennelle van Gioachino Rossini

Op zondag 19 november 2023 voert het Residentie-koor, in samenwerking met het Hoofdstadkoor uit Amsterdam, de *Petite Messe Solennelle* van Gioachino Rossini, uit in de Lutherse Kerk, Lutherse Burgwal 7-9, 2512CB te Den Haag. Aanvang 15.00 uur. De kerk is om 14.15 uur open.

Uitgevoerd wordt de originele compositie met 2 vleugels en harmonium, zoals door Rossini gecomponeerd in 1863. Het koor wordt op de vleugels begeleid door Sandra Sandee en Dorine Diemer. Nick van der Meij bespeelt het harmonium. De solisten zijn: Renate Arends Sopraan, Veronique van der Meijden Mezzo-sopraan, Wiebe-Pier Cnossen Bariton en Jan Kristof Schliep tenor. Het geheel staat onder leiding van de vaste dirigent van het Residentiekoor Martin van der Brugge. Hetzelfde concert wordt in dezelfde samenstelling uitgevoerd op zondag 3 december 2023 in de Dominicuskerk, Spuistraat 12, 1012 TS Amsterdam. Kijk voor kaarten en meer informatie op www.residentiekoor.nl.

De Gastheer

Tot en met zondag 12 november kun je in Theater Branoul griezelen bij een gothic horrorverhaal in de traditie van *Dracula* en *Frankenstein*, waarin een bloedstollende tekst en soundtrack worden gecombineerd tot een unieke audio-ervaring op het toneel. Kippenvel gegarandeerd. Boris Lemaire was nog niet zo lang geleden een succesvolle schrijver, maar werd van de ene op de andere dag van zijn voetstuk getrokken. Sindsdien leeft hij een gekweld bestaan in de schaduw van zijn verleden. Tot hij wordt uitgenodigd om langs te komen op het kasteel van een zekere Graaf Doolenwaard – naar eigen zeggen Lemaire's grootste fan. De oude man ligt op sterven en heeft nog één laatste wens: een ontmoeting met zijn idool. Boris gaat gretig op de uitnodiging van de Graaf in.

Een klein reisje terug in de tijd zal hem goed doen. Maar het bezoek loopt anders dan verwacht. Hoe langer hij in het kasteel verblijft, hoe vreemder hij zich begint te voelen. In levensechte nachtmerries openbaart zich een gruwelijk en eeuwenoud geheim. Of... zijn het geen nachtmerries? Tegelijkertijd krijgt Boris een onbedwingbare behoefte aan vlees. Wat is er met hem aan de hand? *De Gastheer* is een nieuwe theatertekst geschreven en geregisseerd door Harm Duco Schut, gespeeld door Sijtze van der Meer en met een soundtrack van Bouke Hennipman.

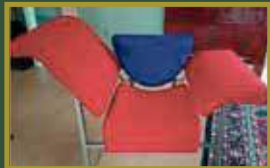
Wanneer& waar: t/m zo 12 nov, Theater Branoul, Maliestraat 12
Meer info via branoul.nl

MEUBELSTOFFEERDERIJ LODEWIJK

Al 4 generaties uw Ambachtelijke Meubelstoffeerderij

*Optimale service, garantie en kwaliteit,
Wij halen en brengen gratis!*

**Ambachtelijke Meubelstoffeerderij Lodewijk
is er voor uw totale meubelrestauratie**

Gespecialiseerd in:

- Herstoffering van banken en fauteuils
- Vernieuwing van binnenwerken
- Fineren en politoeren
- Leerreparatie
- Antiekrestauratie
- Biezen-, rieten- en rotanstoelen
- Vloerbedekking en gordijnen

**U heeft de keuze uit meer dan
600 soorten bekledingsstoffen.**

**U kunt langskomen met uw
stoel of fauteuil, of een van onze
medewerkers kan met onze
mobiele winkel naar u toe komen
om direct een offerte te doen.**

**Stoffering Lodewijk (hoofdvestiging)
Reinkenstraat 111 Den Haag - 070-3922344**
Voor informatie of een vrijblijvende offerte ons
centrale nummer: **0800-5633945** (gratis)
KVK nummer 7607178
WWW.STOFFERINGLODEWIJK.NL

Markante schepenschilder Willem Jans Dijk

Willem Jans Dijk (1881-1970) was een Haagse schilder, aquarellist, etser, graficus, graveur, tekenaar en vervaardiger van houtsneden en waarschijnlijk de laatste of een van de laatste bekende schepenschilders van Nederland.

In Scheveningen zullen er nog heel wat mensen wonen die het boek *De haven van Scheveningen*, uitgegeven door het Gemeentebestuur van 's-Gravenhage en met toelichting en tekeningen van W.J. Dijk kennen of in hun bezit hebben. Dit boek was bestemd om als prijs te worden uitgelooft aan leerlingen bij het verlaten van de Lagere School. Het was zo goed geschreven en werd zo omarmd, speciaal door de bewoners van Scheveningen, dat er van het Gemeentebestuur nog een opdracht volgde, namelijk *De Laakhaven*. Ook volgde er nog een derde boek ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van het Hospitaal Kerkschip De Hoop.

Mijn grootvader Willem Jans Dijk is in 1881 geboren in Burgum (Bergum) Friesland, als zoon van een binnenvaartschipper, later molenaar. Hij volgde de opleiding tot onderwijzer in Groningen, gaf daarna les aan de school in Makkum, Weststellingwerf en Den Haag en was hoofd van de school in Nieuwkoop-Noorden.

In Makkum leerde hij zijn vrouw kennen, dochter van de eigenaar van de scheepswerf Welgelegen. Uiteraard leerde hij hier veel over binnenscheepvaart. Zoals hij zelf ietwat arrogant altijd zei: "Als ik een schip teken zit ieder onderdeelje op de juiste plaats". Als kunstenaar grotendeels

Willem Jans Dijk aan het schilderen

W.J. Dijk

autodidact leerde hij ten huize van zijn schoonvader Dirk Nijland kennen die hem het houtsnijden leerde.

Toen hij in Nieuwkoop aankwam, bleek daar al een hele schilderskolonie gevestigd te zijn, allemaal aangetrokken door het fraaie, waterrijke landschap. Uiteraard sloot hij zich hier direct bij aan. Deze groep schilders stonden bekend als de Nieuwkoopse school. Uiteindelijk kwam hij tot zijn grote vreugde in 1910 in Den Haag terecht. Hij schreef regelmatig uitgebreide stukken in de *Schuttevaer* en de *Waterkampioen*. In 1930 werd hij grafisch lid van Pulchri Studio, in 1932 schilderlid van St Lucas in Amsterdam en in 1955 lid en medeoprichter van de Vereniging Haagse Aquarellisten.

In Den Haag woonde hij op de Van Boetzelaerlaan maar omdat dat in de oorlog tot Sperrgebiet verklaard werd door de bezetter moest hij Den Haag verlaten en vond hij onderdak in hotel Galamadammen in Koudum Friesland, gelegen bij de brug tussen de meren Fluessen en Morra. Bekend bij de ouderen onder ons door het Van Lennep's boek *De roos van Dekama*. Dit was voor hem de ideale plek om de binnenscheepvaart in al zijn geledingen te schilderen. Door de oorlogsomstandigheden was er geen brandstof te krijgen

voor de scheepvaart en moest iedereen noodgedwongen teruggrijpen naar het ouderwetse zeilen. Zet dan een gedreven schilder neer bij een ouderwetse draaibrug tussen twee meren in Friesland en hij verveelt zich geen seconde.

In mei 1945 werd het hotel door de bezetters in brand gestoken en vond hij onderdak bij de sluiswachter van Molkwerum

“Regelmatig werd ik naar zijn atelier geroepen om een nieuw schilderij, aquarel of tekening te bekijken en te beoordelen.”

(vlak bij Stavoren). Na de oorlog keerde hij terug naar de Van Boetzelaerlaan. Hierna was hij vaak schilderend te vinden aan de Scheveningse haven. Hij schreef nog een boek *De schoonheid onzer binnenschepen*. Ook

Van Boetzelaerlaan hoek Frankenslag, foto uit 1935, collectie HGA

in het boek *Prinsessejacht de Groene Draeck* zijn illustraties van hem opgenomen. Werken van Willem zijn in het bezit van onder andere het Fries scheepvaartmuseum in Sneek (in 2007 al 77 stuks).

Mijn grootvader was zeker geen makkelijk mens. Afkomstig uit de Friese Walden (wouden) had hij een heel kort lontje. Maar hij was ook heel vriendelijk en behulpzaam. Zo was hij op 5 december ieder jaar in Koudum de goede Sint op het paard. Hij

Tjalk 'Zuiderzee' in Krabbersgat, Oudebiltzijl

wilde dit overigens alleen doen als een robuuste begeleider het brave dier stevig vast hield.

Ik was een van zijn drie kleinzonen; hij had één zoon en twee dochters en ik was de enige zoon van de jongste dochter. In

was ik precies in de leeftijd dat je veel moet leren.

Hij heeft me leren zwemmen (aan de snoekhengel), schaatsen (op de Friese doorlopers), vissen, kievitseieren zoeken, vogels herkennen, zeilen, roeien, ga maar door... Na de oorlog kwamen wij bij mijn grootouders op de Van Boetzelaerlaan te wonen. Regelmatig werd ik naar zijn atelier geroepen om een nieuw schilderij, aquarel of tekening te bekijken en te beoordelen. Het vaste gezegde was dan 'kinderen en dronkaards spreken te waarheid'.

Helaas begon hij in zijn laatste jaren te dementeren. Het is verschrikkelijk om zo'n stoere, sterke en daadkrachtige Fries zo geestelijk maar ook lichamelijk achteruit te zien gaan. Ik denk nog steeds met liefde en dankbaarheid aan hem terug en vond het daarom een goed idee eens te proberen om een stuk over deze markante, veelzijdige man te schrijven voor een blad in zijn geliefde Den Haag.

J. van de Water
douwvanderkrap@ziggo.nl

Van Boetzelaerlaan waar Willem Jans voor en na de oorlog woonde. Foto uit 1938, collectie HGA

Al **1092 mensen** in Den Haag
kozen voor een Upstairs Traprenovatie!

Upstairs®
TRAPRENOVATIE

BEN JIJ DE VOLGENDE?

Scan en claim je
de korting

Speciaal
voor jou
€ 250,-
korting

(geldig t/m 15-11-23)

- ✓ Meer dan 80.000 gerenoveerde trappen, waarvan 1092 in Den Haag
- ✓ Duurzame investering, geeft je woning meerwaarde
- ✓ Bekend van TV

Upstairs, een trap voor het leven